

510. Zedoaria.

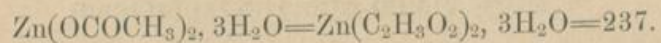
Zedoária. Zedoária-gyökér.

**Curcuma zedoaria Roscoe, forróövi Ázsiában tenyészik.
Scitamineák.**

A **gyöktörzs** petéded, gyűrűs, lehámozott; a kereskedésben legtöbbször harántszeletekre, némelykor hosszában négy részre metszve jön elő. A korongok egészen 4 cm. átmérőjűek, $\frac{1}{2}$ cm. vastagok, tömöttek, szívósak, halavány szürkés-barnás kéreggel, apró gyantatartókkal sűrűn ellátott, világosabb, de nem sárga, a kéregtől élesen határolt, kissé összenyomott faállománnyal. Nehéz kámforos szagú, rágva égető kesernyés ízű.

† 511. Zincum aceticum.

Eczetsavas zink. Zinkacetát.

Fínom, színtelen, lemez-alakú kristályokból áll; 3 súlyrész hideg, fél súlyrész forró vízben és 30 súlyrész borszeszben oldható. Hevítve megolvad. Oldata undorító fémízű és gyengén savas hatású.

Ferrichlorid-oldat sötét-vörösre fősti. Kénhydrogénvizzel tiszta fehér csapadékot ad. Nátriumhydroxydtól szintén fehér, kocsonyás csapadék keletkezik, s ez a kémszer fölöslegében tökéletesen föloldódik.

510. Zedoaria.

Curcuma zedoaria Roscoe, planta in Asia tropica indigena.
Scitamineae Juss.

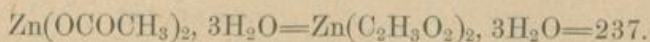
Rhizoma ovatum, annulatum, decorticatum, in mercaturam plerumque per transversum, interdum per longitudinem in quadrantes sectum venit.

Disci ad centimetra quattuor lati centimetrum dimidium crassi sunt compacti, tenaces, cortice coloris pallide e griseo fuscis, ligno pallidiore, sed non flavo, paullo depresso, a cortice argute terminato, receptaculis resiniferis creberrimis parvis obsito instructi.

Rhizoma masticatum urens, saporis subamari, odoris gravis camphoracei.

† 511. Zincum aceticum.

Zinci acetas.

Crystalla subtilia, coloris expertia, lamellaria, in partibus 3 aquae frigidae, 0.5 fervidae et 30 spiritus solubilia. Fervefactum liquescit. Solutio est saporis nauseosi metallici, et reactionis lene acidae.

Solutione ferri sesquichlorati colore atre rubro tingitur. Aqua hydrosulfurata praecipitatum pure album praebet. Natrio hydrooxydato praecipitatum album gelatinosum exoritur, in reagenti superabundante plane solubile.

Tíz százalékos oldata kénammoniummal tökéletesen kiütve, tiszta fehér csapadékot adjon; az erről leszűrt folyadék bepárologatás és kihevítés után ne hagyjon hátra maradékot. A zinkacetát tömény kén-savval gyengén melegítve, ne feketedjék meg. Három súlyrész vízben oldva és több vízzel hígítva, vagy egyáltalán ne, vagy csak igen kevéssé zavarosodjék meg.

Óvatosan tartsd!

Egyes adagja legföljebb: 0·10 gramm.

Napi adagja legföljebb: 0·50 gramm.

† 512. Zincum chloratum.

Zinkechlorid. Chlórzink.

Fehér, vagy kissé szürkés-fehér por; vízben és borszeszben igen könnyen oldódik. A levegőn megnedvesedik és szétfolyik. Hevítve 115°-on megolvad, izzítva sűrű, fehér gőzöket áraszt és sárga maradékot hagy hátra.

Vizes oldata nátriumhydroxyddal fehér, kocsonyás csapadékot ad, s ez a kémszer fölöslegében oldható. Ezüstnitráttól fehér, túrós csapadék keletkezik, s ez salétromsavban nem, de ammoniában oldható.

Fél grammja ugyanannyi vízzel színtelen és alig zavaros oldatot képezzen; a zavarosodás 2 csepp sósav hozzáadására néhány percz múlva tűnjék el, és most

Solutio 10°/_o ammonio sulfurato plane elicatum, praecipitatum det pure album; liquor ab hoc decantatus, evaporatione et ignitione residuum non relinquat. Zincum aceticum acido sulfurico concentrato lene calefactum nigrum ne induat colorem. Partibus tribus aquae solutum et aqua dilutum, aut non, aut minime tantum turbetur.

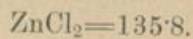
Caute serva.

Dosis maxima singula: 0.10.

Dosis maxima pro die: 0.50.

† 512. Zincum chloratum.

Zinci chloridum.

Pulvis albus, vel e griseo albus, aqua et spiritu facillime solubilis. Aëre humescit et deliquescit. Ad 115° liquescit, ignitum vapores densos albos spargit et residuum flavum relinquit.

Solutio aquosa natrio hydrooxydato, praecipitatum album gelatinosum praebet in superabundanti reagenti solubile. Argento nitrico praecipitatum album caseosum exoritur, in acido nitrico non, sed in ammonia solubile.

Gramma semis, aquae eadem quantitate solutionem coloris expertem et vix turbidam praebeat; additis guttis 2 acidi hydrochlorici, perturbatio post ali-

az oldat hárommnyi borszesszel ne adjon pölyhös csapadékot. Tíz százalékos oldata sósavval megsavanyítva, se chlórbarýumtól, se kénhydrogénviktól ne változzék meg. Fél grammja 5 köbcentimeter viz és ugyanannyi ammonia elegyében oldva, átlátszó és színtelen oldatot adjon; ez oldat kénammoniummal tökéletesen kiütve, tiszta fehér csapadékot adjon, s az erről leszűrt folyadék a bepárologtatás és kihevítés után ne hagyjon hátra feltünőbb maradékot.

Fölösleges nátriumhydroxyddal, melegen, ne fejlesszen ammoniát.

Igen jól záró edényben tartsd!

† 513. Zincum oxydatum.

Zinkoxyd.

ZnO=81.

Fínom, fehér, alaktalan por; izzítva sárga színűvé válik, és a kihülés után ismét megfehéredik.

Vizben nem oldható; hígított eczetsavban feloldódik, s ez oldat kénhydrogénvizzel tiszta fehér csapadékot ad.

Hígított salétromsavban oldva, báryumnitráttól vagy ezüstnitráttól legföljebb gyöngén zavarosodjék meg. 15 súlyrész eczetsavban tökéletesen és pezsgés nélkül oldódjék föl. Ha ez oldatot ammoniával túltelíted, a kezdetben előálló csapadéknak ismét tökélete-

quot minutas dispereat, et nunc solutio partibus 3 spiritus praecipitatum floccosum non det. Solutio 10°/_o acido hydrochlorico acidulata, nec baryo chlorato, nec aqua hydrosulfurata permutetur. Gramma semis in miscella e centimetris cubicis 5 aquae, et eadem quantitate ammoniae parata solutum, solutionem pellucidam et coloris expertem praebet, quae ammonio sulfurato perfecte elicita praecipitatum det pure album, et liquor ab hoc defiltratus, evaporatione et ignitione residuum insignius non relinquat.

Natrio hydrooxydato superabundante calefactum ammoniam non emittat.

Serva in vase optime clauso.

† 513. Zincum oxydatum.

Zinci oxydum. Flores zinci.

ZnO=81.

Pulvis subtilis, albus, amorphus; ignitum flavescit et post refrigerationem iterum albus evadit.

Aqua non est solubile; acido acetico diluto solvitur, et solutio haec aqua hydrosulfurata praecipitatum pure album praebet.

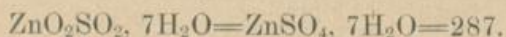
Acido nitrico diluto solutum, nitrate baryi vel argenti ad summum lene perturbetur. In partibus 15 acidi acetici plane et sine effervescentia solvatur. Solutionem hanc ammonia supersaturando, praecipitatum

sen fel kell oldódnia színtelen és átlátszó folyadékká. E folyadéknak se sóskasavas ammoniummal, se nátriumphospháttal nem szabad csapadékot adnia. Ha kénhydrogénvizet öntesz az ammoniás oldat fölé, tiszta fehér csapadéknak kell keletkeznie.

Jól záró edényben és óvatosan tartsd!

† 514. Zincum sulfuricum.

Kénsavas zink. Zinksulfát.

Színtelen, hasábos vagy túalakú kristályokból áll; a keserűsóval isomorph. Fajsúlya 1.95. 0.7 súlyrész hideg és 0.15 súlyrész forró vízben oldható.

Vizes oldata csípős, undorító fémizű és savas hatású. Nátriumhydroxyddal fehér, kocsonyás csapadékot ad, s ez a kémszer fölöslegében föloldódik. Ez az alkalikus oldat kénhydrogénvizzel fehér csapadékot ad. Clórbáryumtól szintén fehér csapadék keletkezik, s ez sósavban nem oldható.

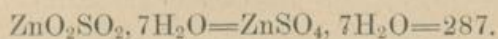
Öt százalékos oldata ezüstnitráttól, vagy sósavval megsavanyítva, kénhydrogénvizzel ne változzék meg. Egy grammja 10 köbcentimeter vízben és 5 köbcentimeter ammóniában színtelenül oldódjék föl, s ez az oldat nátriumphospháttal nem ad csapadékot. Ha az ammoniás oldat egy részét kénhydrogénnel tökéletesen kiütöd, tiszta fehér csapadék keletkezzék, s a leszűrt

initio nascens iterum perfecte in liquorem coloris expertem et pellucidum solvatur. Liquor hic nec ammonio oxalico, nec natrio phosphorico praecipitatum praebeat. Solutioni ammoniacali aquam hydrosulfuratam adfundendo praecipitatum pure album oriatur.

Caute serva in vase optime clauso.

† 514. Zincum sulfuricum.

Zinci sulfas.

Crystalla coloris expertia, prismatica aut acicularia, sale amaro isomorpha. Pondus specificum 1.95. Solvitur in partibus 0.7 aquae frigidae et 0.15 fervidae.

Solutio aquosa est saporis pungentis, nauseosi metallici, et reactionis acidae. Natrio hydrooxydato praecipitatum album gelatinosum, in reagenti superabundante solubile, praebet. Solutio haec alkalina aqua hydrosulfurata praecipitatum album dat. Etiam baryo chlorato praecipitatum album oritur, in acido hydrochlorico insolubile.

Solutio 5°/_o nitrato argenti, et acido hydrochlorico acidulata, aqua hydrosulfurata non permutetur. Gramma 1 centimetris cubicis 10 aquae et centimetris cubicis 5 ammoniae absque colore solvatur, et solutio haec natrio phosphorico non praebeat praecipitatum. Pars una solutionis ammoniacalis, hydrogenio sulfu-

folyadék bepárolgatva, hevítés után ne hagyjon maradékot hátra. Nátriumhydroxyddal, melegítve, ne fejlesszen ammoniát. Vizes oldata zinkdarabbal és higított kénsavval összehozva, keményítő oldattól és jódkáliumtól ne kéküljön meg.

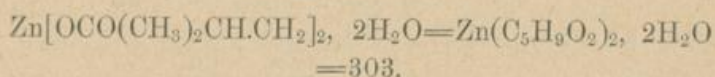
Óvatosan tartsd!

Egyes adagja legföljebb: 1'0 gramm.

Napi adagja legföljebb: 5'0 gramm.

† 515. Zincum valerianicum.

Valeriánsavas zink. Zinkvalerianát. Gyökönkesavas zink.

Zsírfényű, lemezes kristályokból álló, valeriánsavszagú tömeg. 90 súlyrész vízben és 40 súlyrész borszeszben oldható; az oldat felforralva megzavarosodik.

Vizes oldata nátriumhydroxyddal fehér csapadékot ad s ez a kémszer fölöslegében föloldódik. Ha tömény kénsavval és borszeszszel elegyítve, gyengén melegíted, és a keverék egy cseppjét sok vízbe öntöd, igen jellemző alma-zamat árad szét.

Vizes oldata kénhydrogénnel tiszta fehér csapadékot adjon. Ammonia fölöslegében átlátszóan oldódik; az oldat se chlórcaeciumtól, se nátriumphosphától nem zavarosodik meg. Ferrichloriddal tökéletesen

rato perfecte elicita, praecipitatum pure album det, et liquor defiltratus evaporatione et ignitione residuum non relinquat. Natrio hydrooxydato calefactum ammoniam non emittat. Solutio aquosa frusto zinci et acido sulfurico diluto mixta, solutione amyli et kalio jodato caerulea non evadat.

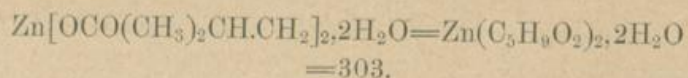
Serva caute.

Dosis maxima singula: 10.

Dosis maxima pro die: 50.

† 515. Zincum valerianicum.

Zinci valerianas.

Sistit massam e crystallis lamellaribus, nitoris margarinate consistentem, odoris acidi valerianici. Solvitur in partibus 90 aquae et 40 spiritus; solutio ebulliens perturbatur.

Solutio aquosa natrio hydrooxydato praecipitatum album dat in reagenti superabundanti solubile. Acido sulfurico concentrato et spiritu mixta dein, lene calefacta et miscellae gutta una in aquam copiosam infusa, aroma speciale pomorum spargitur.

Solutio aquosa aqua hydrosulfurata praecipitatum pure album praebeat. In superabundante ammonia pellicide solvatur; solutio nec calcio chlorato, nec natrio

kiütve, a rozsdaszínű csapadék fölött megtisztult folyadék ne legyen vörös színű. Tömény vizes oldata réz-acetáttól ne zavarosodjék meg.

Egyes adagja legfölbjebb : 0.10 gramm.

Napi adagja legfölbjebb : 0.50 gramm.

516. Zingiber.

Gyömbér.

Orvosi gyömbér, forróövi Ázsiában honos, nemkülönben más forróföldövi vidékeken tenyésztett növény. Scitamineák.

Tenyeresen elágazó, két oldalról összenyomott, 2 centimeter széles, tömött, súlyos, számos barna apró gyántatartókkal ellátott **gyöktörzs**, mely a domború oldalakon parájától megfosztott, többi részein pedig szürkés-fehér vagy sárgás ránczos pararéteg-gel borított; törése szemcsés, íze égető, szaga átható fűszeres.

phosphorico turbetur. Ferro sesquichlorato perfecte elicatum, liquor, supra praecipitato fusco-rubro natans colorem rubrum non praebet. Solutio aquosa concentrata cupro acetico non perturbetur.

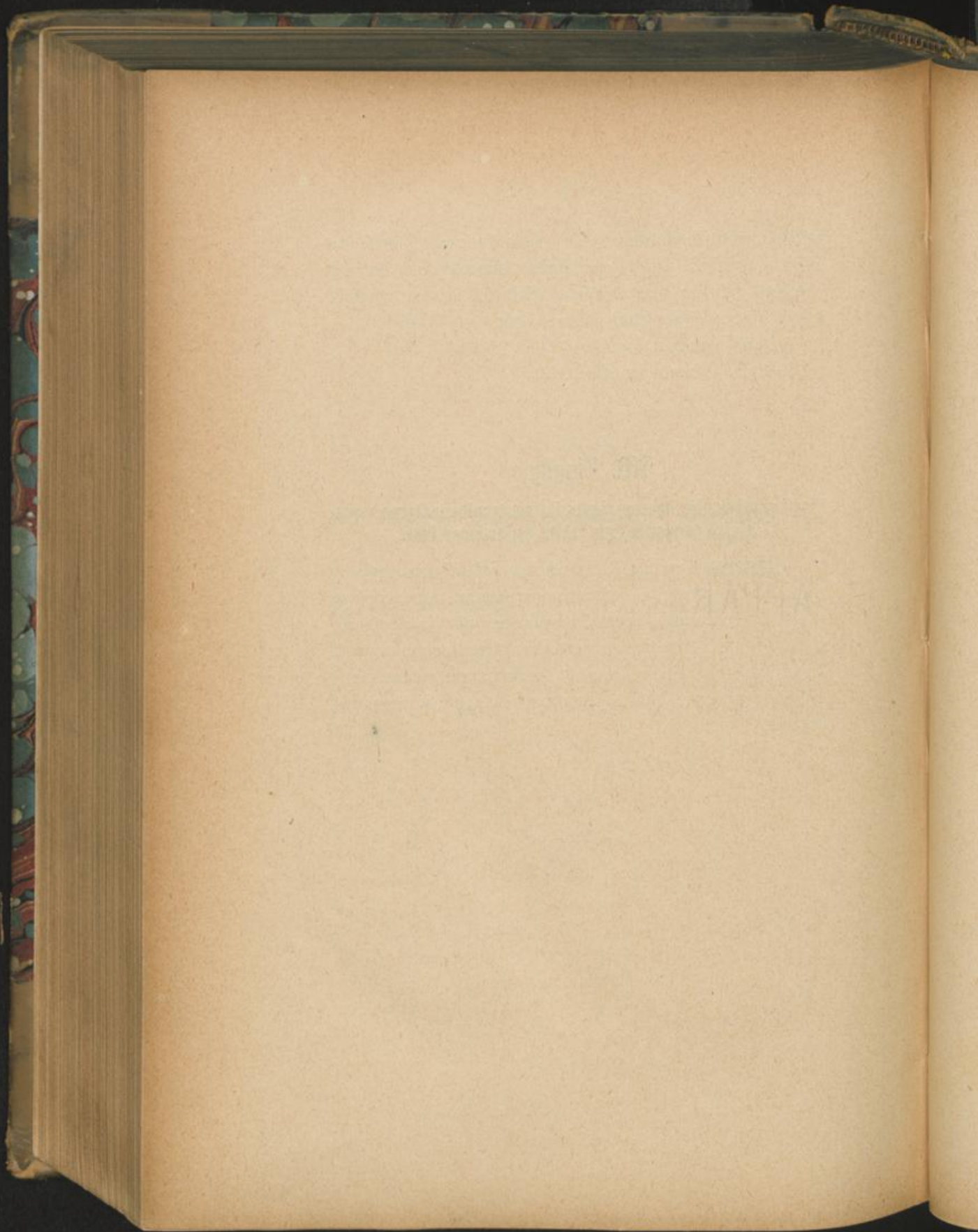
Dosis maxima singula: 0·10.

Dosis maxima pro die: 0·50.

516. Zingiber.

Zingiber officinalis Roscoe, planta in Asia tropica indigena atque in aliis terris tropicis culta. Scitamineae Juss.

Rhizoma palmate ramosum, a lateribus compressum, centimetra duo latum, compactum, ponderosum, multis receptaculis resiniferis fuscis parvis obsitum, in lateribus convexis subere liberatum, ceteris partibus subere e griseo albido vel subflavo contectum, fracturae granulosa, odoris penetrantis aromatici, saporis urentis.

KÉMSZER-KÉSZLET.
APPARATUS REAGENTIUM.